

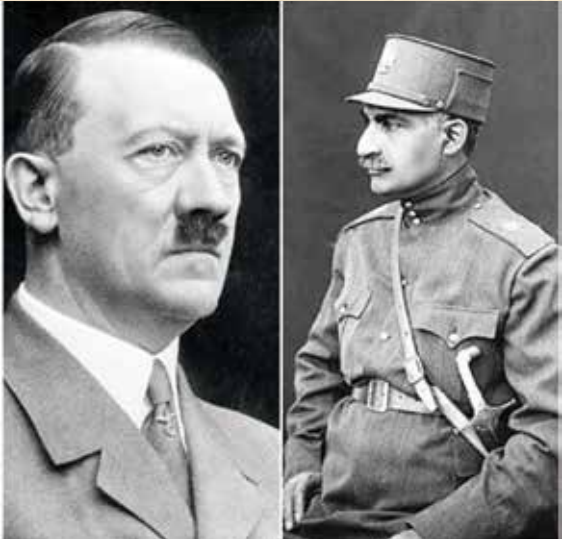
قنادی نوشین

ابجد

■ صفحه ۱۶ ■ سال بیست و ششم ■ شماره ۷۳۸۹ ■ پنجشنبه ۱۹تیر۱۳۹۹ ■ ۱۷ ذی القعدة ۱۴۴۱ ■ ایران قرن بیست و دوم

دوستی ایران و آلمان برای کشور گران تمام شد

هیتلر و رضاشاه

که عبارت بود از دو قطعه قالی نفیس ایرانی و مقداری پسته رفسنجان. حاج محشتم السلطنه اسفندیاری قالی‌ها را در جلوی پای هیتلر باز کرد و شروع کرد به توضیح دادن. هیتلر خیلی از نقش قالی‌ها و بافت و رنگ آنها خوشش آمد. روی یک قالی که در تبریز بافته شده بود عکس خود هیتلر بود. روی قالی دیگر هم علامت آلمان را که عبارت از صلیب شکسته بود نقش کرده بودند. از مطالب هیتلر دستگیرمان شد که باورش نمی‌شود این تصاویر ظریف را با دست بافته باشند. هیتلر هم متقابلاً سه قطعه عکس خود را امضا کرد و به من و دخترانم داد. دیلماج سفارت گفت: «آقای هیتلر می‌گویند متأسفانه پیشوی آلمان مثل شاه ایران ثروتمند نیست و نمی‌تواند متقابلاً به گرافیتیتم به مسا بدهد و از این بابت معذرت می‌خواهند!» ما این ملاقات را هیچ‌وقت فراموش نکردم و به‌درخواست رضا ده‌ها بار ریز مطالب آن را برایش تعریف کردم.»

همچنین در آذر ۱۳۱۶ «بالدورفون شیراخ»، رئیس سازمان جوانان نازی از ایران دیدن کرد و در ملاقاتی که علی‌اصغر حکمت، وزیر فرهنگ وقت برایش ترتیب داده بود، به دیدار رضاشاه رفت. دوستی رضاشاه و هیتلر تا شهر یور ۱۳۲۰ ادامه داشت. جنگ جهانی دوم که شروع شد ایران اعلام بی‌طرفی کرده‌ولی متفقین با تماس و یادداشت رسمی و غیررسمی به ایران اخطار می‌دادند که فعالیت آلمانی‌ها در ایران باید متوقف شود. بالاخره شهریور ۱۳۲۰ نیروهای متفقین وارد ایران شدند و همه چیز تغییر کرد و دوستی رضاشاه با هیتلر هر دو به پایان خط رسیدند.

پاییز ۱۳۱۵؛ اوضاع اقتصادی کشور رو به وخامت بود و علی‌اکبر داور، وزیر مالیه رضاشاه چاره‌ای پیش‌روی خود نمی‌دید. بودجه دولت تقریباً دو برابر شده و به یک میلیارد ریال رسیده بود. تعهدات سنگین وزارت مالیه در قبال شرکت‌های دولتی مشکلات زیادی به‌وجود آورده بود. داور از «یالمار هوراسه گریلی‌شاخت» اقتصاددان معروف آلمانی دعوت کرد به تهران بیایند؛ او در بیست‌ونهم آبان‌ماه‌شاخت را در تهران ملاقات کرد. شاخت پس از بازدید از مؤسسات اقتصادی و بررسی آمار و ارقام و دیدار با امیرخسروی، رئیس بانک ملی ایران نوشت بحران اقتصادی حتمی است و مؤسسات اقتصادی دولتی باید کمتر شود. حالا داور آنچه خود ساخته بود، باید خراب می‌کرد. شاخت که بسیاری او را تنورسین اقتصادی آلمان دوران هیتلر می‌دانستند؛ الگویی را می‌توانست به ایران پیشنهاد دهد که رضاشاه هم دوست داشته باشد. شاه طرفدار آلمان نازی و هیتلر بود؛ به‌رغم اینکه او پیشرفت اولیه‌اش را مدیون «ادموند آبرون‌ساید» بود اما نقش انگلیسی‌ها را در ایران نمی‌پسندید و از جایی به بعد دل به آلمان بست؛ تاج‌شاهی که بر سر نهاد، مستشاران مالی آلمانی را در سال ۱۳۰۵ در ایران پذیرفت. مدتی بعد شرکت خطوط هوایی آلمانی به‌نام یونکرس اجازه فعالیت در ایران یافت تا اولین شرکت هواپیمایی در ایران تأسیس شود.

با به قدرت رسیدن آدولف هیتلر در آلمان در ژانویه ۱۹۳۳ (۱۳۱۱) روابط تجاری و سیاسی میان دو کشور افزایش بیشتری یافت. نشریه «نامه ایران باستان» آن زمان هیتلر را به ایرانی‌ها چنین معرفی کرد: «یکی از بهترین مردان نامی دنیا، آدولف هیتلر، این مرد دانشمند آریایی‌نژاد...». از ۱۳۱۵ هر شرکت آلمانی که در ایران تأسیس می‌شد چندین و چند آلمانی متخصص هم وارد ایران می‌شد.

در این بین دولت ایران معاهده‌ای موسوم به «کامله الوداد» را با آلمان امضا کرد که براساس آن مناسبات تجاری میان دو کشور رونق بیشتری گرفت و سهم تجارت ایران و آلمان به ۴۱٫۵ درصد رسید. بعدها در اسناد رسمی آلمان مشخص شد ایران آن زمان یگانه منبعی بود که می‌توانست مواد استراتژیکی مانند پشم و پنبه را در اختیار

آلمان بگذارد. سخنوری، قدرت و قاطعیت هیتلر برای رضاشاه جذاب بود و همیشه استراتژی‌های جنگی و توانمندی‌های ارتش رایش سوم را دنبال می‌کرد. البته این رابطه دو طرفه بود تا جایی که هیتلر در سال ۱۳۱۷ برای رضاشاه پیام تبریک نوروزی فرستاد. تاج الملوک همسر رضاشاه در کتاب خاطراتش از سفر به آلمان و ملاقاتی که با هیتلر داشته این گونه می‌نویسد: «موقعی که ما به ملاقات هیتلر رفیقیم آقای محشتم السلطنه اسفندیاری هم حضورداشت. هیتلر با من و اشرف و شمس دست داد و از من حال و احوال رضا را پرسید. از طرف سفارت ایران یک مرد جوان به‌عنوان دیلماج حضورداشت که مطالب هیتلر را برای ما و حرف‌های ما را برای هیتلر ترجمه می‌کرد. اگرآشنبه انکم این مرد جوان جمال‌زاده پسرسید جمال واعظ اصفهانی بود که بعدها نویسنده معروفی شد. ما برای هیتلر چند هدیه برده بودیم

تشیع جنازه

تهیه و تنظیم:حسن مجیدی

فوت آق‌لی حاج شیخ عبدالکریم

شب شنبه ۱۰ بهمن ساعت یازده ونیم حضرت آیت‌الله آقای حاج شیخ عبدالکریم که از اجله علمای ایران بودند در اثر عارضه کسالت و ضعف مزاج بدرود حیات گفتند و صبح دیروز برائثر انتشار خبر مزبور تمام اهالی قم برای تجلیل و تشیع جنازه خود را

حاضر ساخته، ساعت ۱۲ ظهر شنبه مراسم تشیع جنازه مرحوم حاج شیخ عبدالکریم بااحترامات کامل معمول گردید.چند هزار نفر جمعیت درمراسم تشییع حاضر شدند و جنازه پس از اجرای تشریفات مخصوص در مسجد بالا سر واقع در صحن بزرگ به خاک سپرده شد.خبر فوت آیت‌الله آقای آقا شیخ عبدالکریم نه تنها جامعه روحانی را بشدت متأثر کرده بلکه قلوب همه راقرین تأثر نمود. مرحوم آیت‌الله باخصایل حمیده وصفات پسندیده و میهن دوستی و نوع خواهی و ترویج دیانت اسلام، یک نفر روحانی حقیقی و یک نفر میهن پرست واقعی محسوب می‌شدند که همواره در راه رواج دیانت اسلام جاهد و پیوسته خواهان ترقیات و سعادت میهن بودند. مراتب نوع پرستی ایشان بر همه کس واضح بوده و همه می‌دانند که مرحوم آیت‌الله در موارد عدیده و واقعی که بلایای ارضی و سماوی موجب بدبختی جمعی از هم میهنان می‌شد با همت عالی و اخلاقی کریم خود به کمک هم میهنان شتافته و وسایل مادی و معنوی، آلام آنان را تسکین می‌دادند....

روزنامه کوشش - یکشنبه ۱۱ بهمن ۱۳۱۵

ودود اولین قطار به ایستگاه راه‌آهن طهران

از ساعت چهار بعداز ظهر روز جمعه ۳۰ بهمن آقای رئیس‌الوزرا، رئیس دربار سلطنتی، رؤسای دربار، رئیس مجلس وزراء، نمایندگان مجلس، افسران ارشد ارتش، رئیس الوزراهای سابق، رجال واعیان، رؤسای ادارات،

رؤسای بنگاه‌های ملی، تمام سفرا و نمایندگان خارجه و عده زیادی از طبقات مختلفه با خانم‌های خودشان در محل ایستگاه راه‌آهن حضور بهم رسانیده از طرف آقای وزیر طرق و آقای دکتر سجادی، معاون وزارت طرق و کارکنان وزارت طرق پذیرایی می‌شدند. ایستگاه تهران و جایگاه توقف مسافرین فوق‌العاده مجلل و در قسمت‌های مختلف مدعورین قرار گرفته؛ چهار ساعت ونیم بعداز ظهر موکب شاهانه پدیدار و در ایستگاه از و آگن سلطنتی نزول اجال فرموده و جشن ساختمان خط آهن سر تاسری طهران و رسیدن راه‌آهن شمال به ایستگاه مزبور منعقد گردید.در تاریخ ۲۳ مهر ۱۳۰۶ اولین کلنگ شروع عملیات ساختمانی راه‌آهن که امروز ایستگاه مرکزی می‌باشد، در این نقطه به زمین زده شد. ایستگاه طهران که هنوز ناتمام است دارای ۲۰ دستگاه بناهای مختلف مهم برای کارخانه‌ها و تأسیسات دیگر است که جمع مخارج ساختمان‌ها و کلیه ماشین آلات مختلف ایستگاه طهران معادل هشتاد میلیون ریال صرف شده است. اعلیحضرت همایون شاهنشاهی به داخل خط تشریف فرما گردیدند تا آخرین پیچ و مهره خط آهن را محکم فرمایند. پس از قطع نوار سهرنگ پس از ۹ سال ونیم نخستین قطار وارد ایستگاه مرکزی شد.

روزنامه اطلاعات - شنبه اول اسفند ۱۳۱۵

مژده به خانم‌های با سلیقه

اجاق های گاز مغازه پیرایش همان خاصیت گاز طبیعی فرنگ را دارد (سوخت آن فقط نفت است) پو ندارد و هر قسم طبخ را می توان با آن تهیه کرد.

خود کشی علی اکبر داور بنیانگذار داد گستری مدرن

تشیع جنازه علی اکبر داور از مقابل مسجد سپهسالار تهران

فرود آورده بود و امیرخسروی در توضیح معاملات پنبه ایران و شوروی از کلمه «سورمناز» استفاده کرده؛ داور هم به‌جای کلمه «مشکلات» گفت: «دیفیکولته»؛ ناگهان نعره دیکتاتور به هوا رفت و در پایان با «برید گمشید مادر...ها» بدرقه راهشان بود. نقل شده است در وزارتخانه داور پشت هم سیگار می‌کشید و قدم می‌زد؛ کسی را به حضور نپذیرفت. تمام احکام انتصاب‌ها، ترفیع‌ها، پاداش و اضافه‌حقوق کارمندان را امضا کرد. ساعت پنج بعد از ظهر به جلسه‌ای در وزارت خارجه رفت؛ در آن جلسه درباره کمپانی نفتی امریکا و پیشنهاد شرکت نفت فرانسه برای استخراج در قم مذاکره کردند. تا ساعت یازده شب جلسه‌اش طول کشید؛ موقع خداحافظی جم از او دلجویی کرده به خانه که رسید همسر و فرزندان‌ش خواب بودند. می‌خواست پرونده پنجاه‌ساله زندگی‌اش را ببندد. فردا صبح مقامات کشوری، وزیران و سفرا اشک‌ریزان به منزلش رفتند؛ اما تشیع جنازه رسمی برگزار نشد و کسی جرأت نکرد علت غضب شاه بر این مرده را بپرسد.

سوم مثلث قدرت فرو ریخت؛ عبدالحسین تیمورتاش کشته‌شده بود، نصرت‌الدوله سقوط کرده و داور خود پیش‌دستی کرد تا به سرنوشت آنها گرفتار نشود. از روزهای اول رضاشاه فقط داور مانده بود و ترس از میرغضب. او در کوهی از مشکلات گرفتار بود؛ در این شرایط باید مواظب اداره شهرانی هم می‌بود؛ در شهر شب‌نامه‌ای توزیع شده بود در انتقاد از وضعیت کشور و در آن تنها امید نجات را داور می‌دانستند. فردای آن‌روز خبر رسید که نخست‌وزیر (جم)، داور و امیرخسروی، رئیس بانک ملی احضار شده‌اند؛ رضاشاه فحش‌های رکیک می‌داد؛ جم سر

مقاله

گران‌فروشی کسبه و اصناف

ارزاق و اجناس ترقی زیادی نموده و کسبه و فروشنده گان حدی در تجاوز نرخ برای خود قائل نمی‌باشند. کلیه اجناس بدون هیچ دلیلی هر روز ترقی می کند و

معلوم نیست مقیاس این عمل مبنی بر چه محاسبه می باشد.

در گرانی بعضی اجناس مانند منسوجات مختلفه و غیره افرادی که استطاعت ندارند ممکن است از خرید خودداری کنند ولیکن تعجب در این است که احتیاجات ضروری و عمومی هر روز افزایش پیدا می کند و میزان مخارج را بالا می برد. یک فکر ناجیایی که در مغز کسبه و فروشنده گان اجناس هنوز باقی است این است که می خواهند از اقلام و میزان محدود جنس منافع زیادی بردارند و در این فکر با هم مسابقه می دهند. در صورتی که اساس صحیح عمل اقتصادی و کسب این است که فعالیت در تولید و ازدیاد اجناس نشان داده و از فروش زیاد منافع مقضی بردارند ولیکن بر خلاف آنچه در عمل مشاهده می شود هر روز به بهانه‌ای اجناس را بالا برده و تعجب این است که همین که بر میزان قیمت جنس افزونند دیگر به هیچ وجه تنزل در قیمت را قائل نمی باشند و به نام تعرفه گمرکی و عوارض سر حدی به اجناس وارده افزونند و با تطبیق عوارض فعلی با سابق مسلم می گردد که بهانه بی اساسی داشته اند.نسبت به اجناس داخله هم که مشمول عوارض گمرکی نیست این بهانه را آورده و تا هر جا که زبان آنها قوت داشته باشد، می گویند. در یک مغازه با یک دکان همین که دو نفر خریدار مشاهده نمودند طمع آنها به جوش آمده در مقابل پرشش مشتریان بدون فکر و اندیشه یک مبلغ حیرت آوری می گویند. خریداران وقتی به مغازه دیگر می روند تفاوت بین قیمت جنسی که در مغازه بالاتر و اینجا شنیده اند احساس می نمایند چندین ۱۰ سال تفاوت دارد و حقیقا انسان دچار عارضه صرع و سر گیجه می شود و نمی داند که بالاخره جنس مورد

۱۳ اسفند

مراسم ازدواج اشرف پهلوی با علی قوام در کاخ گلستان برگزار شد.

۲۶ اسفند

اولین سد ایران بر رودخانه شاوور که به کارون ملحق می‌شد افتتاح شد.

۱۵ بهمن

قانون واگذاری حق انحصار و تفتیش و استخراج نفت در قسمتی از شمال و شمال شرق ایران برای مدت ۶۰ سال به شرکت نفت ایران و امریکا «امیرالین» به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

۳ بهمن

«چرنیخ» سفیرکیم شوروی در تهران طی یادداشت اعتراض آمیزی به باقر کاظمی وزیر امور خارجه ایران، مراتب ناراضیانی دولت متبوع خود را نسبت به واگذاری امتیاز استخراج نفت شمال به شرکت امریکایی اعلام کرد.

۲۹ آبان

دکتر «شاخت» کارشناس و متخصص معروف مالی و اقتصادی آلمان وارد تهران شد و مذاکراتی پیرامون مسائل کشاورزی و صنعتی با علی اکبر داور وزیر مالیه و امیرخسروی رئیس بانک ملی ایران انجام داد.

۱۱ آبان

سردار شاه محمودخان صدراعظم افغانستان به همراه وزیر جنگ و رئیس سداد ارتش آن کشور وارد تهران شدند.

۱۱ مهر

محمد رضا پهلوی ولیعهد برای آغاز تحصیل نظام، وارد دانشکده افسری شد.

۲۰ مهر

اولین پرش با چتر نجات توسط خلبانان نیروی هوایی انجام شد.

۱۲ آبان

قانون متمم قانون مالیات بر درآمد حق تمیر توسط مجلس شورای ملی تصویب شد.

۸ دی

رضاشاه دستور احضار سفیرایران در واشنگتن و قطع روابط دو کشور را صادر کرد.

۱۳۱۶
1937

گردآوری:

محمد گرشاسبی

۱۳۱۵
1936